

Heftige seksscènes en dolende mensen op zoek naar de zin van het leven: nieuwe versies van toneelklassiekers stemmen tot nadenken

5-3-22 om 19:41 door Rob Cobben

Scène uit *Een Meeuw* met Wendell Jaspers (staand), Jouma Fattal, Emma Buyse, Tim Helderma en Dries Vanhegen (liggend v.l.n.r.). Afbeelding: Ben van Duin

Een uniek weekend voor theaterliefhebbers: twee moderne bewerkingen van toneelklassiekers - met topacteurs - die in première gaan in Limburg. Er wordt gehuild en gelachen, bemind en geschimpt. En waar het ene verhaal zich afspeelt in een sober decor, gaan bij het andere alle registers open en krijgt de kijker een spektakel voorgeschoteld.

Nee, het gaat niet goed met dokter Faust. Ze is moe. Doodmoe. En verkeert in een existentiële crisis. Ze trekt de pijnlijke conclusie dat jarenlang studeren geen echte kennis over het leven heeft opgeleverd. Moeizaam sleept de arts en wetenschapper, overtuigend gespeeld door Romana Vrede, zich over het immense podium, terwijl ze jammert over eenzaamheid en gebrek aan liefde.

Om uiteindelijk te besluiten alle remmen los te gooien. Want van onschuld wordt een mens helemaal gek. Toch?! „Niets kan een mens meer verbazen dan extase”, schreeuwt ze in een schimmige nachtclub waar ze macho Mafisto (Mark Rietman) ontmoet.

Ze verliest zichzelf vervolgens in de schoonheid van de jonge, onschuldige Greta. *Oustfaust*, zoals de nieuwe versie van Goethe's klassieker *Faust* uit de negentiende

eeuw heet, begint traag. Maar als kijker beland je bij de nieuwe voorstelling van Het Nationale Theater (HNT) al gauw in een visueel spektakel waarbij je ogen en oren te kort komt.

In de nachtclub gebeuren dingen die het daglicht niet kunnen verdragen. Sodom en Gomorra in het duister. We zijn nog amper bekomen van een heftige befcène van Faust en Greta als de wanhopige broer van het meisje flipt en met een mitrailleur wild om zich heen begint te schieten. „Wat me niet doodt, maakt me alleen maar sterker”, roept Faust. Maar ze zal haar zoektocht naar de zin van het leven niet kunnen navertellen...

Pandemie

Regisseur Theu Boermans uit Venlo en de Vlaamse schrijver Tom Lanoye trekken het bekendste werk van Johann Wolfgang von Goethe met goed gevolg naar de moderne tijd. We zien een projectie van honderden gezichten met mondkmaskers en ook in de teksten zitten verwijzingen naar de coronapandemie: „Afstand houden is de nieuwe norm” .

Oustfaust wordt gedragen door de sterk acterende Romana Vrede, Mark Rietman en het aanstormend talent Myrthe Huber die in de huid kruipt van Greta. Het is een productie met veel aandacht voor decor. Een metershoge spiegel in de lucht biedt een extra dimensie aan de kijker in de zaal en in het podium zit een mysterieus gat waarin de acteurs regelmatig verdwijnen. Ook is er veel aandacht voor muziek, dans en kostuums. Die laatste zijn ontworpen door Mattijs van Bergen.

Sober

Hoe anders is dat bij de nieuwe voorstelling van Toneelgroep Maastricht. De aankleding van *Een Meeuw*, een moderne bewerking van Tsjechovs *De Meeuw*, is uiterst sober. Het decor bestaat - op het laatste bedrijf na - slechts uit enkele doeken. Dat zorgt voor een heel andere beleving en legt de focus veel meer op de acteerprestaties van de spelers. En die zijn zonder meer indrukwekkend. Het spelplezier spat er vanaf in deze voorstelling.

De acht acteurs staan al op het kale podium als het publiek in de grote zaal nog op zoek is naar de juiste stoel. Ze doen rek- en strekoefeningen - toneelspelen is immers topsport - en beginnen pas met de dialogen als iedereen z'n plek heeft gevonden. De sobere entourage is bewust gekozen door regisseur Michel Sluysmans: de leegte staat voor het gevoel dat de personages hebben. Ze worstelen met onbeantwoorde of onuitgesproken liefdes en zijn - net als de personages in Goethe's stuk trouwens - op zoek naar de zin van het bestaan. Schrijver Trigorin, sympathiek verbeeld door Thijs Römer, worstelt met de roem die hij als partner van de bekende actrice Arkadina (Wendell Jaspers) in de schoot geworpen krijgt. Hij gaat eigenlijk het liefst in zijn eentje vissen.

Onderbroek

De auteur wordt verliefd op de enthousiaste en jonge Nina (Jouman Fattal), het vriendinnetje van Arkadina's zoon Konstantin (Tarik Moree). Dit tot groot ongenoegen van Arkadina die wanhopig roept dat ze in de hoek wordt geschopt 'als een oude onderbroek met gaten'. En dan is er nog Masja, die heimelijk verliefd is op Konstantin, maar uiteindelijk trouwt met de saaie leraar Medvedenko (Tim Helderma). Emma

Buyse zet dat personage vol overtuiging neer. Wow, wat kan die chagrijnig kijken en verveeld praten!

Waar Tsjechovs toneelstuk vier bedrijven telt, heeft schrijver Ilja Leonard Pfeijffer, die de klassieker in zijn eigen, herkenbare bloemrijke taal herschreef, er een vijfde aan toegevoegd. Daarin zien we de familieleden en vrienden na de zelfgekozen dood van Konstantin. Iedereen verwerkt het verlies op zijn eigen manier.

Humor

Nee, vrolijk is *Een Meeuw* niet. De personages zijn verdwaald in hun eigen leven; zitten gevangen tussen leven en dood. „Volwassen zijn is een levenslange straf”, zegt dokter Dorn, meesterlijk vertolkt door de Vlaamse acteur Dries Vanhegen. Maar de humor en zelfspot die de melancholische dialogen verluchtigen, maken dit verhaal over menselijk leed zeer de moeite waard.

Oustfaust beleefde zaterdag de publiekspremière in het Parkstad Limburg Theater in Heerlen. *Een Meeuw* ging zondag in Theater aan het Vrijthof in première. De Limburger woonde afgelopen vrijdag de voorpremière bij in Maastricht.